

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Czesław Siekierski

Warszawa, 15 maja 2024 r.
znak sprawy: BM.zp.058.18.2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: udzielenia odpowiedzi na interpelację 2529.

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr 2529 złożoną przez Posła na Sejm RP Pana Piotra Kaletę w sprawie ogólnopolskiego protestu rolników, przedstawiam następujące informacje w odniesieniu do zadanych w przedmiotowym piśmie pytań.

- 1. W jaki sposób Ministerstwo planuje rozwiązanie problemów nadmiernego importu towarów rolno - spożywczych z Ukrainy i innych krajów poza unijnych?***
-
- 3. Czy i kiedy zostaną podjęte działania celem wprowadzenia ceł i kontyngentów taryfowych na płody rolne i produkty z Ukrainy?***

W imporcie z Ukrainy do UE przed wybuchem wojny obowiązywały stawki celne wynikające z Układu o stowarzyszeniu UE-Ukraina i będącej jego częścią umowy o Pogłębionej i Kompleksowej Strefie Wolnego Handlu (DCFTA). Na mocy tej umowy cła UE na większość towarów ukraińskich zostały zniesione z wyjątkiem niektórych towarów rolnych, dla których liberalizacja ceł została ograniczona. Ograniczenie to w większości polega na ustanowieniu bezcłowych kontyngentów taryfowych (TRQ), po przekroczeniu których import nadal jest możliwy, ale podlega unijnym stawkom celnym obowiązującym poza kontyngentami (erga omnes).

Obecnie wszelkie cła, które miały jeszcze zastosowanie zgodnie z Układem o stowarzyszeniu, zostały jednostronnie i czasowo zawieszono po przyjęciu przez UE

w 2022 r. autonomicznych środków handlowych (ATM). Zawieszenie dotyczy również TRQ i ceł, które obowiązywały po ich przekroczeniu.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi od kilku miesięcy zabiegało o modyfikację rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ATM, aby wyłączyć z niego towary najbardziej wrażliwe (tj. wrócić do kontyngentów taryfowych i ceł wynikających z umowy DCFTA) oraz aby wzmocnić i przyspieszyć przepisy dotyczące możliwości wprowadzenia przez Komisję Europejską (KE) środków ochronnych ograniczających bezcłowy import z Ukrainy.

Nie wszystkie z naszych postulatów dotyczących rozporządzenia ATM zostały uwzględnione. Jednak w wyniku naszej aktywności mają być przyjęte rozwiązania wzmacniające ochronę sektora rolnego w porównaniu z obecnym stanem prawnym. Dla najbardziej wrażliwych produktów takich jak cukier, jaja czy mięso drobiowe, a także owies, niektóre przetwory zbożowe oraz miód, przewidziany jest automatyczny mechanizm przywrócenia przez Komisję Europejską kontyngentów taryfowych (TRQ) i ceł zgodnych z Układem o stowarzyszeniu UE-Ukraina, jeśli import z Ukrainy przekroczy średnią z okresu referencyjnego (II połowa 2021, całe lata 2022 i 2023). W przypadku wszystkich produktów objętych ATM (tj. nie w pełni zliberalizowanych w umowie stowarzyszeniowej z Ukrainą), w razie gdyby import powodował zakłócenia na rynku, kraje członkowskie będą mogły wnioskować do KE o przywrócenie ceł lub przyjęcie innych środków ograniczających import.

Informuję ponadto, że w dalszym ciągu obowiązuje zakaz importu z Ukrainy kukurydzy, pszenicy, rzepaku i słonecznika oraz niektórych produktów ich przetwórstwa wprowadzony przez Polskę od 16 września 2023r. Polska wprowadziła ten zakaz po tym, jak Komisja Europejska odmówiła przedłużenia podobnych unijnych środków stosowanych wcześniej w imporcie z Ukrainy do Polski, Słowacji, Węgier, Rumunii i Bułgarii. Decyzja Polski o jednostronnym przedłużeniu i rozszerzeniu zakresu towarowego zakazu jest kwestionowana zarówno przez KE, jak i Ukrainę. Może się wiązać z negatywnymi konsekwencjami w postaci wszczęcia wobec naszego kraju postępowania naruszeniowego na wniosek KE lub podmiotu gospodarczego. Może też prowadzić do działań odwetowych strony ukraińskiej w postaci barier w dostępie do rynku ukraińskiego dla polskiego eksportu (Ukraina już zaskarżyła omawiany zakaz do WTO). Wprowadzenie zakazu importu może również wywołać działania

retaliacyjne (formalne lub nieformalne) ze strony Ukrainy w postaci objęcia importu z Polski restrykcjami. Retaliacje mogą dotyczyć towarów, które są istotne dla naszego eksportu na Ukrainę (np. produkty mleczarskie). Dlatego też jak wspomnieliśmy powyżej prowadzimy ze stroną ukraińską dialog mający na celu rozwiązywanie bieżących problemów.

W związku z tym Polska prowadzi rozmowy z Ukrainą na temat wypracowania dwustronnych zasad handlu, które byłyby akceptowalne dla Polski, dla KE i strony ukraińskiej, a jednocześnie zapobiegałyby nadmiernemu przywozowi towarów rolnych z Ukrainy i destabilizacji polskiego rynku rolnego. W celu usprawnienia i przyśpieszenia rozmów do udziału w spotkaniach ministrów rolnictwa Polski i Ukrainy zaangażowane zostały także organizacje rolnicze z obu krajów.

W związku z odwołaniem ukraińskiego ministra rolnictwa i powołaniem ministra tymczasowego, aktualnie rozmowy mogą spowolnieć ale staramy się je podtrzymać na szczeblu technicznym i dyrektorskim.

W wyniku uzgodnień ze stroną ukraińską m.in.: doprowadzono do sukcesywnego zmniejszania tranzytu najbardziej wrażliwych ukraińskich produktów (pszenicy, kukurydzy i rzepaku) przez terytorium Polski, czego oczekiwali protestujący rolnicy. W kwietniu br. tranzyt pszenicy, kukurydzy i rzepaku zmniejszy się 2-krotnie w stosunku do tranzytu w II połowie 2023 r. i wyniesie ok. 160 tys. ton. Ponadto w wyniku rozmów ze stroną ukraińską Ukraina ograniczyła wywóz cukru na Polski rynek.

Niezależnie od tego zabiegamy na forum UE aby Ukraina, chcąc eksportować swoje produkty rolno-spożywcze do UE, dostosowała prawo ukraińskie do standardów produkcji w Unii Europejskiej.

- 2. Proszę o informację jaki poziom pomocy został zaplanowany dla producentów roślin zbożowych, owoców jagodowych oraz cały sektor produkcji zwierzęcej?**
- 9. Czy zostanie uruchomiona pomoc dla hodowców i producentów zwierząt w ramach tak zwanej pomocy wojennej?**
- 12. Czy planowane jest zwiększenie poziomu wsparcia działań inwestycyjnych w gospodarstwach utrzymujących zwierzęta?**

Producenci rolni, w tym producenci zajmujący się chowem i hodowlą zwierząt mogą skorzystać z:

- dopłat do oprocentowania kredytów m.in. na realizację inwestycji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej.

Kwota kredytu nie może przekroczyć:

- a) 80% wartości nakładów inwestycyjnych i wynosić więcej niż 5 mln zł, w przypadku inwestycji realizowanych w gospodarstwie rolnym,
- b) 70% wartości nakładów inwestycyjnych i wynosić więcej niż 8 mln zł w przypadku inwestycji realizowanych w dziale specjalnym produkcji rolnej.

Kredyty udzielane są przez banki współpracujące z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Oprocentowanie kredytu na realizację inwestycji jest zmienne i nie może wynosić więcej niż stopa referencyjna WIBOR 3M powiększona o nie więcej niż 2,5 punktu procentowego. Oprocentowanie należne bankowi jest płacone przez kredytobiorcę w wysokości 0,67 oprocentowania płaconego bankowi, jednak nie mniej niż 3%, natomiast Agencja - w pozostałej części.

- dopłat do kredytów na utrzymanie płynności finansowej (linia UP) w celu poprawy płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym spowodowanymi agresją Federacji Rosyjskiej wobec Ukrainy.

Kredyty te zgodnie z obowiązującymi przepisami mogą być udzielane nie później niż do dnia 30 czerwca 2024 r.

Pomoc polega na stosowaniu dopłat do oprocentowania kredytów bankowych udzielonych producentowi rolnemu na uregulowanie zobowiązań finansowych związanych z prowadzeniem działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym oraz ponoszenie przez producentów rolnych bieżących nakładów przyczyniających się do poprawy płynności finansowej.

Kredytowaniem może być objęta produkcja rolna prowadzona w ramach działalności wymienionych w „Wykaz działalności w zakresie rolnictwa, przetwórstwa produktów rolnych, przetwórstwa ryb, skorupiaków i mięczaków lub w zakresie rybactwa śródlądowego”, m.in. chów i hodowla zwierząt.

Kwota kredytów udzielonych producentowi rolnemu nie może przekroczyć kwoty:

- 100 000 zł – gdy producent rolny prowadzi gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym o powierzchni nie większej niż 50 ha użytków rolnych;
 - 200 000 zł – gdy producent rolny prowadzi gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym o powierzchni powyżej 50 ha i nie większej niż 100 ha użytków rolnych;
 - 400 000 zł – gdy producent rolny prowadzi gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym o powierzchni powyżej 100 ha użytków rolnych.
- Oprocentowanie należne bankowi płacone przez kredytobiorcę wynosi 2% .

- pomocy finansowej do zakupu buhaja.

Dotacja przysługuje producentowi rolnemu, który zakupił w roku złożenia wniosku o udzielenie pomocy lub w roku poprzedzającym rok złożenia takiego wniosku co najmniej jednego czystorasowego buhaja rasy mięsnej w wieku powyżej 13 miesięcy, dla którego wystawiono świadectwo zootechniczne, o którym mowa w art. 30 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1012 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie zootechnicznych i genealogicznych warunków dotyczących hodowli zwierząt hodowlanych czystorasowych i mieszańców świni, handlu nimi i wprowadzania ich na terytorium Unii oraz handlu ich materiałem biologicznym wykorzystywanym do rozrodu i jego wprowadzania na terytorium Unii oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 652/2014, dyrektywy Rady 89/608/EWG i 90/425/EWG i uchylającego niektóre akty w dziedzinie hodowli zwierząt (Dz.Urz. UE L 171 z 29.06.2016, str. 66, z późn. zm.353).

Pomocą może zostać objęty zakup buhaja od 2024 r.

Pomoc, ma charakter pomocy de minimis w rolnictwie i udzielana będzie zgodnie z przepisami rozporządzenia nr 1408/2013 oraz przepisami o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej.

Wysokość pomocy ustala się jako iloczyn kwoty 5000 zł i liczby zakupionych buhajów nie większej niż iloraz średniej liczby krów w gospodarstwie i liczby 30.

Wniosek można złożyć w biurze powiatowym ARiMR najpóźniej do 30 listopada danego roku, na właściwym formularzu udostępnionym wkrótce przez Agencję na jej stronie internetowej.

- Producenci trzody chlewnej mogą zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. poz. 187, z późn. zm.) ubiegać się o w wsparcie w postaci pomocy na refundację wydatków poniesionych na działania związane z bioasekuracją.

Pomoc jest udzielana na:

- zakup mat dezynfekcyjnych;
- zakup sprzętu do wykonania zabiegów dezynfekcyjnych, dezynsekcyjnych lub deratyzacyjnych oraz produktów biobójczych, środków dezynsekcyjnych lub deratyzacyjnych;
- zakup odzieży ochronnej i obuwia ochronnego;
- zabezpieczenie budynków, w których są utrzymywane świnie, przed dostępem zwierząt domowych;
- przebudowę lub remont pomieszczeń w celu utrzymywania świń w gospodarstwie w odrębnych, zamkniętych pomieszczeniach mających oddzielne wejścia oraz niemających bezpośredniego przejścia do innych pomieszczeń, w których są utrzymywane inne zwierzęta kopytne - w przypadku gospodarstwa, w którym utrzymuje się średniorocznie nie więcej niż 50 sztuk świń (dodany w 2022 r.).

Pomoc ma charakter pomocy de minimis w rolnictwie.

Termin składania wniosków w danym roku kalendarzowym minister właściwy do spraw rolnictwa ogłasza na stronie internetowej urzędu obsługującego tego ministra najpóźniej 14 dni przed dniem rozpoczęcia terminu składania tych wniosków.

- Producenci rolni mogą również skorzystać z pomocy na finansowanie lub dofinansowanie kosztów zbioru, transportu i unieszkodliwiania padłych zwierząt gospodarskich z gatunku bydło, owce, kozy, świnie lub konie, ponoszonych przez producenta rolnego prowadzącego gospodarstwo rolne lub dział specjalny produkcji rolnej, będącego mikroprzedsiębiorcą, małym albo średnim przedsiębiorcą w rozumieniu załącznika nr 1 do rozporządzenia 2022/2472.

Pomoc udzielana jest do wysokości:

- 100% kosztów zbioru i transportu każdej sztuki padłego zwierzęcia gospodarskiego z gatunku bydło, owce, kozy, świnie lub konie;
- 100% kosztów unieszkodliwienia każdej sztuki padłego zwierzęcia gospodarskiego z gatunku bydło, owce lub kozy, podlegającej badaniu w kierunku zakaźnych encefalopatii zwierząt (TSE) zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001 z dnia 22 maja 2001 r. ustanawiającego zasady dotyczące zapobiegania, kontroli i zwalczania niektórych przenośnych gąbczastych encefalopatii (Dz.Urz. WE L 147 z 31.05.2001, str. 1, z późn. zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 32, str. 289);
- 75% kosztów unieszkodliwienia każdej sztuki padłego zwierzęcia gospodarskiego z gatunku bydło, owce lub kozy, niepodlegającej badaniu w kierunku zakaźnych encefalopatii zwierząt (TSE) zgodnie z przepisami rozporządzenia wymienionego w pkt 2, lub z gatunku świnie lub konie.

Kwota jaką ewentualnie będą zobowiązani zapłacić rolnicy zależy od wieku i gatunku padłego zwierzęcia. Pomoc udzielana jest za pośrednictwem podmiotów utylizacyjnych.

- W ramach Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023 – 2027 w ramach interwencji związanej z dopłatami do składek ubezpieczenia

zaplanowano 70% refundację kosztów zakupu ubezpieczenia zwierząt chorób zwalczanych zgodnie z przepisami unijnymi.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 marca 2024 r. w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty pomocy w ramach narzędzi zarządzania ryzykiem w formie wkładów finansowych na rzecz składek w ramach systemów ubezpieczeń w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. poz. 355), producenci świń, bydła, owiec, kóz, koni lub drobiu będą mogli wnioskować do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o refundację 70% składki ubezpieczenia od ryzyka strat w dochodach w produkcji świń, bydła, owiec, kóz, koni lub drobiu spowodowanych wystąpieniem chorób zakaźnych zwierząt.

Dofinansowanie ma formę 70% dopłaty do opłaconej składki, pod warunkiem że z umowy lub polisy wynika, że wypłata odszkodowania nastąpi w przypadku wystąpienia szkód, które wyniosą ponad 20% dochodu albo średniej rocznej produkcji zwierząt gatunków: *świnia, bydło, owca, koza lub koń*, lub *drobiu* z trzech ostatnich lat poprzedzających rok, w którym została zawarta umowa ubezpieczenia, albo z trzech lat w okresie pięcioletnim poprzedzającym rok, w którym została zawarta umowa ubezpieczenia, z pominięciem roku o najwyższej i najniższej wartości dochodu albo produkcji tych zwierząt, ustalanej na podstawie danych rachunkowych lub dokumentów potwierdzających wartość prowadzonej produkcji zwierząt tych gatunków albo produkcji tych zwierząt zadeklarowanej w umowie ubezpieczenia przez rolnika – w przypadku gdy działalność rolnicza w zakresie produkcji tych zwierząt nie była prowadzona w okresie poprzedzającym rok zawarcia umowy ubezpieczenia.

Pomoc będzie wypłacana przez Agencję w terminie 30 dni od dnia wydania przez kierownika biura powiatowego Agencji decyzji o przyznaniu pomocy na rachunek producenta rolnego wskazany przez niego w ewidencji producentów, o której mowa w przepisach o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności. Terminy składania elektronicznych wniosków o przyznanie pomocy będą ogłaszane przez Prezesa Agencji dwa razy w roku na 14 dni przed rozpoczęciem terminu składania wniosków na stronie internetowej administrowanej przez Agencję, co najmniej w jednym

dzienniku o zasięgu krajowym oraz w siedzibie Agencji, oddziałów regionalnych i biur powiatowych Agencji.

Pierwszy nabór dotyczący interwencji I.12.1 „Dopłaty do składek ubezpieczenia zwierząt gospodarskich” w ramach wkładów finansowych na rzecz składek w ramach systemów ubezpieczeń w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 planowany jest w październiku 2024 r.

- Producenci rolni mogą ubiegać się o zwrot części podatku akcyzowego wykorzystywanego do produkcji rolnej. Wnioski składane są do wójta, burmistrza (prezydenta miasta) właściwego ze względu na miejsce położenia gruntów będących w jego posiadaniu lub współposiadaniu, w terminach od dnia 1 lutego do ostatniego dnia lutego oraz od dnia 1 sierpnia do dnia 31 sierpnia danego roku.

Wyплата w 2024 r. zwrotu podatku akcyzowego obejmuje dodatkowe limity, wprowadzone w 2023 roku, do produkcji świń, owiec, kóz i koni.

Limit zwrotu podatku akcyzowego w 2024 r. wynosi:

- 160,60 zł * ilość ha użytków rolnych , oraz
- 5,84 zł * średnia roczna liczba świń,
- 58,40 zł * średnia roczna liczba dużych jednostek przeliczeniowych bydła, kóz, owiec, koni.

W ustawie budżetowej na 2024 r. zaplanowano wydatki na zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej na kwotę 1 663 mln zł. W pierwszym terminie składania wniosków w 2024 r. została wykorzystana kwota 1 201,5 mln zł.

- Na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2019 r. poz. 477) stosowane są z budżetu państwa dopłaty do składek producentów rolnych z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia od wystąpienia następujących zdarzeń losowych:

- dla produkcji roślinnej (tj. upraw – zbóż, kukurydzy, rzepaku, rzepiku, chmielu, tytoniu, warzyw gruntowych, drzew i krzewów owocowych, truskawek, ziemniaków, buraków cukrowych lub roślin strączkowych) od: huraganu, powodzi, deszczu nawalnego, gradu, pioruna, obsunięcia się ziemi, lawiny, suszy, ujemnych skutków przezimowania lub przymrozków wiosennych,
- dla produkcji zwierzęcej (tj. bydła, koni, owiec, kóz, drobiu lub świń) od: huraganu, powodzi, deszczu nawalnego, gradu, pioruna, obsunięcia się ziemi, lawiny, uboju z konieczności.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi podpisał umowy na 2024 r. w sprawie dopłat do składek ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich z 9 zakładami ubezpieczeń, są to:

1. Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A.,
2. Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”,
3. Generali Towarzystwo Ubezpieczeń S.A.,
4. AGRO Ubezpieczenia Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych,
5. InterRisk Towarzystwo Ubezpieczeń SA Vienna Insurance Group,
6. TUZ Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych,
7. VH VVaG Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych Oddział w Polsce,
8. Sopockie Towarzystwo Ubezpieczeń ERGO Hestia S.A.,
9. Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji WARTA S.A.

W ustawie budżetowej na 2024 r. na dopłaty do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich zostały zaplanowane środki w kwocie 920 504 tys. zł.

W umowach zawartych z Zakładami Ubezpieczeń limity dopłat zostały określone łącznie w pełnej ww. wysokości.

Dopłaty wynoszą 65% składki do 1 ha upraw rolnych i 65% składki do 1 szt. zwierzęcia gospodarskiego.

Obecnie procedowany jest projekt ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, który jest w trakcie uzgodnień międzyresortowych i konsultacji społecznych. Projekt ustawy ma na celu umożliwienie rolnikom uzyskania dopłat z budżetu państwa do składek ubezpieczeń upraw słońca, facelii, lnu, konopi

włóknistych, bobowatych drobnonasiennych, gorczycy i roślin zielarskich i doprecyzowanie stosowania dopłat z budżetu państwa do uprawy gryki (uprawa zbożowa) i soji (uprawa bobowatych grubonasiennych) oraz podniesienie maksymalnej wysokości dopłat z budżetu państwa do składki producenta rolnego z tytułu ubezpieczenia upraw i zwierząt gospodarskich z 65% do 70%.

- W dniu 25.04.2024 r. Rada Ministrów przyjęła rozporządzenia na podstawie, którego będzie realizowana pomoc w formie dopłat do zbóż dla producentów rolnych.

25 kwietnia 2024 r. Rada Ministrów przyjęła rozporządzenie zmieniające rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, które między innymi dotyczy uruchomienia pomocy dla producentów zbóż, którym zagraża utrata płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym spowodowanymi agresją Federacji Rosyjskiej wobec Ukrainy. Na podstawie przedmiotowego rozporządzenia będzie realizowana pomoc w formie dopłat do zbóż dla producentów rolnych.

Pomocą zostaną objęci producenci zbóż, którzy w okresie od dnia 1 stycznia 2024 r. do dnia 31 maja 2024 r. dokonali sprzedaży pszenicy, pszenżyta, żyta, jęczmienia i mieszanek zbożowych.

Stawki pomocy będą zróżnicowane i będą wynosić:

- 200zł/t zbóż sprzedanych od 1 stycznia do 10 marca br. oraz
- 300 zł/t zbóż sprzedanych od 11 marca do 31 maja 2024 r. w przeliczeniu na 1 ha upraw zbóż.

Wnioski o pomoc producenci zbóż będą składać w biurach powiatowych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa do 5 czerwca br.

Na realizację tej pomocy zaplanowano 2,1 mld zł.

Przedmiotowa pomoc ma na celu oprócz zrekompensowania rolnikom poniesionych strat także intensyfikację obrotu zbożami i opróżnianie magazynów przed żniwami, umożliwi zdjęcie nadwyżki zbóż na rynku krajowym.

- Na podstawie przepisów § 13zy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wprowadzono możliwość ubiegania się o kredyty skupowe.

O przedmiotowe kredyty mogą ubiegać się podmioty MŚP prowadzące działalność w zakresie obrotu zbożami lub skupu zbóż, lub obrotu materiałem siewnym roślin rolniczych, o których mowa w przepisach o nasiennictwie, lub skupu lub mrożenia owoców miękkich, jeżeli nabyli zboża w okresie od dnia 1 października 2022 r. do dnia 31 sierpnia 2023 r., nasiona roślin rolniczych od dnia 1 czerwca 2023 r. do dnia 15 października 2023 r. lub owoce miękkie w okresie od dnia 1 czerwca 2023 r. do dnia 30 września 2023 r. od:

- a) producenta rolnego, któremu został nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, lub
- b) podmiotu prowadzącego działalność w zakresie obrotu zbożami lub skupu zbóż lub skupu owoców miękkich, który nabywa zboża lub owoce miękkie od producenta rolnego, któremu został nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

Powyższe kredyty zgodnie z obowiązującymi przepisami będą udzielane do dnia 30 czerwca 2024 r.

4. Czy i kiedy zostanie zrealizowana koncepcja szczegółowych kontroli fitosanitarnych i weterynaryjnych na granicach?

Na wstępie pragnę podkreślić, że, w ostatnim okresie niewłaściwie używa się w przestrzeni publicznej terminu „kontrola fitosanitarna” w odniesieniu do wszystkich kontroli, jakim poddaje się materiał roślinny, a przede wszystkim w odniesieniu do kontroli sanitarnej (przeprowadzanej pod kątem czynników niebezpiecznych dla konsumenta, takich jak pozostałości środków ochrony roślin i innych substancji chemicznych, skażeń mikrobiologicznych) wykonywanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Graniczna kontrola fitosanitarna towarów importowanych z państw trzecich, przeprowadzana przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN), zapobiega zawleczeniu na obszar Unii Europejskiej agrofagów (szkodników i sprawców chorób roślin), które mogą wywołać istotne szkody gospodarcze w polskiej i szerzej w unijnej produkcji roślinnej.

Graniczna kontrola fitosanitarna przeprowadzana jest zatem w celu sprawdzenia, czy importowane towary spełniają fitosanitarne wymagania importowe Unii Europejskiej, tzn.:

- czy nie zawierają agrofagów (szkodników i patogenów roślin) kwarantannowych dla Unii Europejskiej oraz, jeżeli ma to zastosowanie, innych agrofagów objętych przepisami z zakresu zdrowia roślin,
- czy zostały zaopatrzone w wymagane świadectwo fitosanitarne oraz czy prawidłowo potwierdza ono spełnienie wymagań importowych wynikających z przepisów Unii Europejskiej.

Zakres granicznych kontroli fitosanitarnych wykonywanych przez PIORIN wynika z przepisów Unii Europejskiej stosowanych w sposób jednolity i bezpośredni we wszystkich państwach członkowskich.

W przypadku importu z Ukrainy, granicznej kontroli fitosanitarnej podlegają świeże owoce i warzywa, nasiona przeznaczone do siewu, w tym ziarno zbóż przeznaczone do siewu, rośliny do sadzenia, części roślin – świeże, wybrane gatunki drewna oraz używane maszyny rolnicze.

Kontrole wykonywane przez PIORiN we właściwy sposób zabezpieczają bezpieczeństwo fitosanitarne kraju (nasiona zbóż przeznaczone do siewu – stwarzające największe potencjalne ryzyko zawleczenia agrofagów, są kontrolowane w 100%).

Ponadto uprzejmie informuję, iż organy Inspekcji Weterynaryjnej (IW) prowadzą nadzór, w tym kontrolują import:

- 1) produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi;

- 2) produktów pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi (pasze zawierające elementy pochodzenia zwierzęcego);
- 3) pasz niezawierających tkanek zwierząt - zbóż przeznaczonych na cele paszowe oraz innych pasz pochodzenia roślinnego.

Graniczny lekarz weterynarii jest organem właściwym do prowadzenia urzędowej kontroli, w punktach kontroli granicznej (BCP), przywożonych na terytorium Unii Europejskiej przesyłek w oparciu o przepisy rozporządzenia (UE) nr 2017/625⁽²⁾, która obejmuje:

- kontrolę dokumentów - weryfikacja świadectw urzędowych, poświadczeń urzędowych oraz innych dokumentów, w tym dokumentów o charakterze handlowym, które muszą towarzyszyć przesyłce;
- kontrolę identyfikacji - sprawdzenie, czy zawartość i oznakowanie przesyłki, plomby i środki transportu odpowiadają informacjom zawartym w świadectwach urzędowych, poświadczeniach urzędowych lub innych dokumentach towarzyszących przesyłce;
- kontrolę bezpośrednią - inspekcja towarów oraz w stosownych przypadkach oględziny opakowania, środków transportu, oznakowania i temperatury, a także pobieranie próbek do analiz, badania lub diagnostyki oraz inne kontrole niezbędne do sprawdzenia zgodności z przepisami prawa.

Urzędowa kontrola produktów pochodzenia zwierzęcego przywożonych z państw trzecich (w tym z Ukrainy) odbywa się na zasadach określonych w przepisach Unii Europejskiej (brak w tym zakresie przepisów krajowych).

Każda przesyłka produktów pochodzenia zwierzęcego podlega kontroli dokumentacji - najczęściej jest to wymagane przepisami świadectwo zdrowia, sygnowane przez właściwy do certyfikacji urzędowy organ w państwie trzecim, w którym poświadczono są określone warunki dla przywożonego towaru.

Kontrola identyfikacji i kontrola bezpośrednia prowadzone są z częstotliwością określoną w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 2019/2129⁽³⁾, które ustala podstawowe poziomy częstotliwości kontroli identyfikacyjnych i kontroli bezpośrednich dla poszczególnych grup towarów, z uwzględnieniem dostępnych ocen naukowych i informacji dotyczących ryzyka związanego z tymi towarami. W ramach

kontroli bezpośredniej pobierane są wyrywkowo próby do badań laboratoryjnych, m.in. w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych, pozostałości leków weterynaryjnych oraz skażeń radioaktywnych. Kontrole te dotyczą również norm określonych w rozporządzeniu (UE) 2023/915⁽⁴⁾.

Urzędowa kontrola przywożonych z państw trzecich (w tym z Ukrainy) pasz niezawierających tkanek zwierząt i zbóż przeznaczonych na cele paszowe wykonywana jest w oparciu o przepisy krajowe – art. 46 ustawy o paszach⁽⁵⁾ (przepisy unijne nie uwzględniają konieczności takiej kontroli) - każda przesyłka pasz, w tym zbóż przeznaczonych na cele paszowe, poddawana kontroli urzędowej na granicy podlega weryfikacji dokumentów towarzyszących przesyłce (świadectwo zdrowia nie jest wymagane przepisami prawa), natomiast częstotliwość kontroli identyfikacji i kontroli bezpośredniej wynika z przeprowadzanej przez Inspekcję Weterynaryjną analizy ryzyka zgodnie z art. 44 rozporządzenia (UE) nr 2017/625.

Podczas urzędowej kontroli, graniczny lekarz weterynarii ma prawo pobrać próbki do badań laboratoryjnych - zgodnie z Planem Urzędowej Kontroli Pasz (opracowanym przez Głównego Lekarza Weterynarii) lub z tzw. „podejrzenia”, jeżeli ma wątpliwości w stosunku do danej przesyłki.

Należy również mieć na uwadze, że powiatowi lekarze weterynarii pełnią nadzór nad wszystkimi podmiotami sektora paszowego w kraju. W ramach nadzoru sprawowanego nad podmiotami importującymi i/lub wprowadzającymi do obrotu pasze, pobierane są próbki do urzędowych badań laboratoryjnych, zgodnie z art. 7 ust. 2 pkt 2 ustawy o paszach oraz art. 14 lit. h rozporządzenia (UE) 2017/625. W przypadku uzyskania informacji o niezgodnym wyniku badań, powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 50 ust. 4 ustawy o paszach, niezwłocznie podejmuje działania mające na celu niedopuszczenie do wykorzystania takiej paszy w żywieniu zwierząt. Ponadto, powiatowy lekarz weterynarii, w zależności od poczynionych ustaleń i zakresu nieprawidłowości, stosuje katalog działań przewidzianych w art. 138 rozporządzenia (UE) 2017/625 (m.in. wycofanie towaru lub jego zniszczenie).

W przypadku gdy importowana z państwa trzeciego przesyłka nie spełnia wymagań przywozowych (stwierdzenie uchybień, nieprawidłowości, niezgodne wyniki badań laboratoryjnych, błędne oznakowanie lub brak oznakowania produktu), organy

urzędowej kontroli na granicy podejmują działania mające na celu niedopuszczenie do wykorzystania, w żywieniu ludzi lub zwierząt, zakwestionowanego produktu – nie zostaje wydana decyzja zezwalająca na wwóz na terytorium UE, towar nie jest dopuszczony do obrotu, a przesyłka podlega odesłaniu do państwa pochodzenia lub zniszczeniu.

Reasumując, przeprowadzone przez Inspekcję Weterynaryjną, kontrole urzędowe przesyłek pochodzących z państw trzecich jak dotąd nie wykazały, aby ww. towary stanowiły istotne zagrożenie dla zdrowia i życia zwierząt lub polskich konsumentów. Ponadto, w związku z trudnościami na rynkach rolnych państw graniczących z Ukrainą, KE wprowadziła środki zapobiegawcze dotyczące niektórych produktów pochodzących z Ukrainy. W świetle nieprzedłużenia, przez KE, obowiązujących do 15 września 2023 r. ww. unijnych środków ochronnych, rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 15 września 2023 r. w sprawie zakazu przywozu z Ukrainy produktów rolnych⁽⁶⁾, od 16 września 2023 r., został wprowadzony zakaz przywozu niektórych produktów rolno-spożywczych pochodzących z Ukrainy - rozporządzenie wprowadza bezterminowy zakaz przywozu do Polski m.in. niektórych rodzajów zbóż, nasion oleistych, śrut czy makuchów (szczegółowy zakres towarowy objęty zakazem określa załącznik do rozporządzenia). Z rozporządzenia został wyłączony tranzyt.

5. Czy i kiedy zostanie wprowadzone embargo na produkty z Rosji i Białorusi?

W wyniku działań Polski i innych krajów UE o podobnym stanowisku Komisja Europejska zaproponowała 22 marca 2024 r. podniesienie ceł na przywóz do UE zbóż, nasion oleistych i produktów pochodnych z Rosji i Białorusi, w tym pszenicy kukurydzy, rzepaku. Realizacja tej propozycji będzie oznaczać wprowadzenie ceł wobec Rosji i Białorusi znacznie wyższych niż cła stosowane wobec któregośkolwiek innego partnera handlowego UE (znacznie przekraczających poziom wynikający z klauzuli najwyższego uprzywilejowania w WTO). KE jest zdania, że to działanie sprawi, iż import objętych tą regulacją produktów z obu krajów na rynek UE stanie się nieopłacalny, a więc będzie mieć efekt podobny do embarga. Projekt ten jest obecnie przedmiotem dyskusji. Polska popiera politycznie propozycję KE.

6. Kiedy nastąpi wprowadzenie systemu kaucyjnego na tranzyt oraz potwierdzającego udowodnienie przez importera wyeksportowania towarów poza UE?

Wiodącym resortem w sprawach mechanizmu kontroli tranzytu, w tym m.in. kaucji jest Ministerstwo Finansów. W ocenie Ministerstwa Finansów nie ma możliwości wprowadzenia rozwiązań prawnych ani innych działań, które pozwoliłyby na realizację postulatu dotyczącego wprowadzenia kaucji w tranzycie towarów ukraińskich przez terytorium Polski. Realizacja wspomnianego postulatu stanowiłaby naruszenie traktatów europejskich (m.in. TFUE). Ponadto wprowadzenie „kaucji tymczasowej” nie może być zabezpieczeniem, które składane jest na podstawie przepisów celnych na pokrycie istniejących lub potencjalnych długów celnych. Zabezpieczenia składane na podstawie przepisów celnych składane są na poczet należności celnych ciążyących na importowanym towarze. Kaucja zaś nie posiada takiego charakteru.

W dalszym ciągu obowiązuje zakaz importu z Ukrainy kukurydzy, pszenicy, rzepaku i słonecznika oraz niektórych produktów ich przetwórstwa wprowadzony przez Polskę od 16 września 2023r. Dozwolony jest natomiast tranzyt tych produktów przez Polskę pod warunkiem, że zakończy się w polskich portach bądź poza granicami Polski.

Nadzór nad tranzytem pełni Krajowa Administracja Skarbowa, która monitoruje tranzyty w systemie NCTS2 (nowy skomputeryzowany system tranzytowy) oraz ma wiedzę o terminie dostarczenia towarów do miejsca przeznaczenia czy też docelowym urzędzie celnym, do którego przesyłka ma być dostarczona.

Na przesyłki zboża jadącego tranzytem na granicy, służby KAS nakładają szczelne zamknięcia oraz plomby GPS. Plomby elektroniczne umożliwiają KAS nadzór nad transportem kolejowym i drogowym, w czasie rzeczywistym przekazują pozycję GPS przemieszczanego środka transportu do systemu informatycznego KAS. Kontroli podlega dokumentacja oraz towar. Towar może być rozładowany jedynie poza Polską lub w portach nadbałtyckich. W przypadku, gdy towar będzie przewożony tranzytem do innych p.cz. UE, zamknięcia urzędowe są zdejmowane w licencjonowanych punktach składowania zlokalizowanych w tych krajach docelowych. Wówczas zapis o przybyciu ładunku do zadeklarowanego miejsca, celem zdjęcia plomby, jest dostępny w systemie NCTS2 monitorującym tranzyt.

Nie jest możliwe objęcie towaru „zakazowego” procedurą dopuszczenia do obrotu w Polsce. Systemy informatyczne KAS odrzucają zgłoszenia celne dotyczące wprowadzenia tych towarów na polski rynek. Od momentu wprowadzenia zakazu przywozu do Polski niektórych produktów rolnych pochodzących z terytorium Ukrainy, organy celne nie wyraziły zgody, aby towary te zostały dopuszczone do obrotu na terytorium kraju.

7. Kiedy nastąpi wycofanie przepisów związanych z tzw. Zielonym Ładem, którego to zapisy i założenia nakładają pakiety rozwiązań, które nieuchronnie zwiększają koszty produkcji, energii i prowadzą do zmniejszenia konkurencyjności.

W odniesieniu do kwestii „wycofania przepisów związanych z Zielonym Ładem” należy wyjaśnić, że Europejski Zielony Ład to strategia na rzecz wzrostu, której celem jest przekształcenie UE w sprawiedliwe i prosperujące społeczeństwo żyjące w nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce, która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych. Strategia dotyczy wszystkich sektorów europejskiej gospodarki. W odniesieniu do sektora rolnego nie formułuje konkretnych celów, ale wymienione w niej wyzwania dotyczą także rolnictwa, a dokument odnosi się do roli, jaką ten sektor powinien odegrać.

Ambicje związane z celami EZŁ znalazły swoje odzwierciedlenie m.in. w przepisach dotyczących Wspólnej Polityki Rolnej i procesie przygotowania Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. W obecnej sytuacji kryzysowej (zakłócenia rynkowe, niska opłacalność produkcji i spadające dochody rolników) nadmierny poziom ambicji środowiskowych doprowadził do protestów rolniczych i żądań rewizji polityki rolnej.

Odpowiadając na wnioski państw członkowskich, w tym Polski, Komisja Europejska w dniu 15 marca 2024 roku przedstawiła projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenia bazowe (UE) 2021/2115 i 2021/2116, który wprowadza zmiany w zakresie m.in. warunkowości. Publikacja rozporządzenia nowelizującego akty bazowe planowana jest na maj br.

Zmiany zaproponowane przez KE w projekcie zmiany rozporządzeń bazowych, w zakresie warunkowości i ekoschematów, dotyczą głównie:

1) Zniesienia obowiązku ugorowania 4% gruntów ornych (tzw. GAEC 8).

Tym samym w Polsce, po zniesieniu od 2024 r. tego wymogu, norma GAEC 8 będzie się składała z dwóch elementów: (i) zachowanie elementów krajobrazu oraz (ii) zakaz przycinania żywopłotów i drzew podczas okresu lęgowego ptaków oraz okresu wychowu młodych.

2) Uproszczenia w normie dot. obowiązku utrzymania okrywy glebowej (tzw. GAEC 6) – państwo członkowskie będzie miało swobodę w decydowaniu w jakim okresie roku ustanowić obowiązek utrzymania okrywy glebowej.

3) Uproszczenia w normie dot. zmianowania (tzw. GAEC 7) – rolnicy teraz będą mieli wybór, czy stosować dywersyfikację upraw, czy zmianowanie.

Dzięki zmianie rozporządzeń bazowych państwa członkowskie mają możliwość wprowadzenia w ramach normy GAEC 7 (obok zmianowania) również dywersyfikacji upraw. Rolnik będzie miał wybór czy stosować zmianowanie na 40% powierzchni gruntów ornych każdego roku czy stosować dywersyfikację upraw. W przypadku wyboru dywersyfikacji upraw dla gospodarstw od 10 do 30 ha wystarczy posiadać 2 uprawy, z tym że największa uprawa nie może stanowić więcej niż 75% w strukturze zasiewów, a dla gospodarstw powyżej 30 ha wystarczy posiadać 3 uprawy, z tym że największa uprawa nie może stanowić więcej niż 75%, a dwie uprawy główne więcej niż 95% w strukturze zasiewów.

4) Zwolnienia gospodarstw do 10 ha z kontroli i sankcji za niespełnianie warunkowości.

Obciążenie administracyjne mniejszych gospodarstw (do 10 ha użytków rolnych) zostanie złagodzone poprzez zwolnienie ich z wizyt kontrolnych, mających na celu sprawdzenie przestrzegania wymogów warunkowości. Gospodarstwa te będą również zwolnione z kar.

Zaproponowane zmiany wychodzą naprzeciw postulowanym przez Polskę uproszczeniom oraz w dużej mierze odpowiadają na potrzeby rolników wyrażane podczas protestów, gdyż dotyczą takich wymagań, które mogą wpłynąć na ograniczenie produkcji i wzrost kosztów.

W związku ze zmianami rozporządzeń bazowych w Polsce ustanowiony zostanie nowy ekoschemat dotyczący gruntów wyłączonych z produkcji.

5 kwietnia 2024 r. Komitet Monitorujący Plan Strategiczny WPR 2023-2027 pozytywnie zaopiniował projekt uchwały wprowadzającej w Polsce od 2024 r. ekoschemat Grunty wyłączone z produkcji. Ekoschemat jest dobrowolny dla rolnika.

Rolnicy realizujący ten ekoschemat będą otrzymywali płatność za wyłączenie gruntów ornych z produkcji – do powierzchni nie większej niż 4% powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie. Szacowana stawka płatności wynosi 563 zł/ha, tj. ok. 126,52 EUR/ha.

Wdrożenie nowego ekoschematu umożliwi rolnikom dobrowolne wyłączenie z produkcji części gruntów ornych, za co będą otrzymywali płatności. Na gruntach wyłączonych z produkcji będzie obowiązywał zakaz prowadzenia produkcji rolnej (w tym zakaz wypasu i koszenia) oraz zakaz stosowania środków ochrony roślin.

Mając na uwadze powyższe oraz trwającą kampanię składania wniosków, wprowadza się rozwiązania legislacyjne umożliwiające rolnikom złożenie wniosków o przyznanie płatności w ramach ekoschematu Grunty wyłączone z produkcji lub dokonanie zmian do już złożonych wniosków o przyznanie płatności. Projektowane są przepisy, umożliwiające złożenie wniosku o przyznanie płatności w ramach nowego ekoschematu lub dokonanie zmian we wcześniej złożonych wnioskach w terminie do dnia 31 sierpnia 2024 r. Projekt ustawy zmieniającej ustawę o planie strategicznym w powyższym zakresie, został zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji (BIP RCL).

Zgodnie ze zmianą rozporządzeń bazowych, wdrożenie nowego ekoschematu pozwoli na zniesienie obowiązku ugorowania 4% gruntów ornych w ramach normy GAEC 8 już w 2024 r.

Ponadto, jednym z istotniejszych dla rolnictwa założeń Europejskiego Zielonego Ładu jest ograniczenie stosowania środków ochrony roślin.

Cele polityczne Europejskiego Zielonego Ładu w powyższym zakresie miały zostać przeniesione na poziom wymagań prawa Unii Europejskiej przepisami rozporządzenia

Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin i w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/2115. Cele te nie zostały jednak odpowiednio uzasadnione naukowo, jak również nie została przygotowana przez Komisję Europejską dla projektowanego rozporządzenia rzetelna ocena wpływu, określająca wpływ radykalnego ograniczenia stosowania środków ochrony roślin na produktywność i konkurencyjność unijnego rolnictwa oraz na bezpieczeństwo żywnościowe. Nie dokonano także właściwej oceny dostępności rozwiązań alternatywnych dla środków ochrony roślin, ani możliwości zapewnienia skutecznej ochrony upraw po wejściu w życie proponowanych ograniczeń.

Należy podkreślić, że Polska od początku prac nad projektem jednoznacznie i konsekwentnie sprzeciwiała się jego założeniom. Polska podkreślała, że proponowane rozwiązania miałyby negatywny wpływ na bezpieczeństwo żywnościowe i konkurencyjność unijnego rolnictwa, a także prowadziłyby do zwiększenia uzależnienia unijnego systemu żywnościowego od importu żywności. Powyższe zastrzeżenia były szczególnie aktualne w kontekście zdarzeń zakłócających łańcuchy dostaw, jak pandemia COVID-19 i wojna na Ukrainie.

Sprzeciwiając się przyjęciu tych nieracjonalnych rozwiązań Polska prowadziła aktywnie działania na poziomie organów Unii Europejskiej. Wokół stanowiska Polski udało się bowiem zbudować silną koalicję państw członkowskich podzielających te same zastrzeżenia. Działania te istotnie przyczyniły się do zatrzymania prac na poziomie Unii Europejskiej nad projektem.

W dniu 6 lutego br. Przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen zapowiedziała wycofanie przez Komisję Europejską projektu rozporządzenia.

Doprowadzenie do odrzucenia projektu przepisów, wdrażających nieakceptowalne założenia Europejskiego Zielonego Ładu, jest zatem najlepszym przykładem aktywności polskiego Rządu w ochronie interesów polskich rolników na forum Unii Europejskiej.

➤ ***Sprzeciw wobec ograniczania hodowli zwierząt***

Nie istnieją przepisy, które nakazywałyby rolnikom ograniczanie hodowli zwierząt.

Głównym założeniem Europejskiego Zielonego Ładu jest doprowadzenie gospodarki UE w 2050 r. do stanu, w którym będzie ona naturalna klimatycznie, tj. w której wszystkie emisje gazów cieplarnianych będą bilansowane przez pochłanianie. Założenie to wymaga stopniowego ograniczania emisji GHG we wszystkich sektorach gospodarki. Cel redukcyjny dla sektora rolnego nie został jednak sformułowany w żadnym akcie prawnym, istnieje natomiast wspólny cel (17,7% redukcji GHG w 2030 r. w stosunku do 2005 r.) określony dla 4 sektorów łącznie: rolnictwa, transportu, gospodarki odpadami i sektora komunalno-bytowego (sektory te określane są jako sektory non-ETS). Emisje z rolnictwa stanowią w Polsce około 16-17% emisji w całym non-ETS. Emisje te pochodzą w głównej mierze z hodowli zwierząt (fermentacja jelitowa) i nawożenia.

W chwili obecnej nie istnieją jednak żadne przepisy, które nakazywałyby rolnikom ograniczanie liczby zwierząt, które utrzymują. Przeciwnie, MRiRW wdraża szereg instrumentów wsparcia służących rozwojowi tej gałęzi produkcji rolnej. Wsparcie, które jest oferowane rolnikom obejmuje m.in.: i) płatności związane z produkcją do zwierząt (ok. 350,6 mln EUR/rok - średnia z lat 2024-2026) ii) ekoschemat Dobrostan zwierząt (ok. 281 mln EUR/rok - średnia z lat 2024-2026), iii) interwencję Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie (ok. 22 mln EUR/rok - średnia z lat 2024-2026). Produkcja zwierzęca jest także wspierana pośrednio poprzez wsparcie do ekstensywnego użytkowania trwałych użytków zielonych (ekoschemat: Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi, praktyka Ekstensywne użytkowanie trwałych użytków zielonych (TUZ) z obsadą zwierząt).

8. Jakie działania zostaną podjęte celem odbudowy oraz wsparcia chowu i hodowli zwierząt w Polsce? Np. poprzez takie działania jak: zwiększenie pułapu djp/gospodarstwo do jakiego rolnikom przysługuje wsparcie do produkcji zwierzęcej.

Produkcja zwierzęca, w tym kwestie związane z hodowlą zwierząt i wsparciem postępu biologicznego, są traktowane jako nierozzerwalny element rolnictwa w Polsce niezbędny dla zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi realizuje zadania dotyczące określania zasad i kierunków wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na wspieranie postępu biologicznego w produkcji zwierzęcej w zakresie hodowli i ochrony zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich. W związku z tym, realizowane jest wsparcie hodowli zwierząt gospodarskich, związane z udzielaną pośrednio pomocą dla hodowców w formie subsydiowanych usług polegających na:

- 1) prowadzeniu ksiąg hodowlanych (pomoc o stawce do 100% kosztów kwalifikujących się do objęcia dotacją),
- 2) prowadzeniu oceny wartości użytkowej lub hodowlanej zwierząt (pomoc o stawce do 70% kosztów kwalifikujących się do objęcia dotacją).

Pomoc ta udzielana jest na zasadach określonych w rozporządzeniu w sprawie stawek dotacji przedmiotowych dla różnych podmiotów wykonujących zadania na rzecz rolnictwa⁽⁷⁾. Termin składania wniosków na udzielenie dotacji upływa 30 czerwca 2024 r.

10. Czy i kiedy zostanie uruchomiona pomoc suszowa za ubiegły rok - zaproponowany przez MRiRW mechanizm nie jest satysfakcjonujący dla rolników?

Informuje, że zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa publiczna aplikacja „zgłoś szkodę rolniczą” służy wyłącznie do szacowania strat spowodowanych przez suszę w produkcji rolnej w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2019 r. poz. 477).

Sposób szacowania suszy oraz algorytm jej obliczania za pośrednictwem aplikacji publicznej są zgodne z przepisami § 13zdz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, co oznacza, że pomoc przyznawana jest w przypadku wystąpienia szkód powstałych w wyniku suszy w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich.

Szkody spowodowane przez suszę zgodnie z ww. przepisami ustawy oznaczają szkody spowodowane wystąpieniem, w dowolnym sześciodekadowym okresie od dnia

21 marca do dnia 30 września, spadku klimatycznego bilansu wodnego poniżej wartości określonej dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb.

A zatem w aplikacji wykazane są wyłącznie szkody powstałe w wyniku tak zdefiniowanej suszy. Aplikacja nie uwzględnia szkód powstałych w wyniku innych niekorzystnych zjawisk atmosferycznych czy błędów w agrotechnice.

Należy podkreślić, że algorytmy zapisane w aplikacji zapewniają jednolite szacowanie szkód we wszystkich gospodarstwach rolnych, których właściciel zgłosił wniosek o oszacowanie szkód powstałych w wyniku suszy. Zaznaczyć należy, że dane o uprawach i działkach do publicznej aplikacji „Zgłoś szkodę rolniczą” są automatycznie zaciągane z aplikacji eWniosek Plus na dzień podpisywania wniosku w aplikacji.

W 2023 r. producent rolny mógł złożyć wniosek w aplikacji o oszacowanie szkód powstałych w wyniku suszy do dnia 17 listopada 2023 roku. Termin ten był dwukrotnie wydłużany (od pierwotnie przewidzianego 15 października), aby wszyscy zainteresowani producenci rolni mogli złożyć wniosek o oszacowanie szkód. Przedmiotowy wniosek producent rolny był zobowiązany opatrzyć podpisem zaufanym. Tylko skuteczne podpisanie Profilem Zaufanym wniosku uruchamiało w aplikacji proces szacowania strat suszy w gospodarstwie rolnym zakończony wytworzeniem dokumentu o nazwie kalkulacja lub protokół, który można pobrać logując się również Profilem Zaufanym w aplikacji.

W 2023 r. ok. 290 tys. producentów rolnych otrzymało protokół lub kalkulację oszacowania szkód, co potwierdza skuteczne działanie aplikacji.

Ponadto należy zauważyć, że prawidłowość działania aplikacji „Zgłoś szkodę rolniczą” potwierdzają wyniki wstępnego szacunku produkcji głównych upraw rolnych i ogrodniczych w 2023 r. opracowanego przez Główny Urząd Statystyczny.

Producenci rolni, w których gospodarstwach rolnych powstały szkody spowodowane wystąpieniem w 2023 r. niekorzystnych zjawisk atmosferycznych w wysokości powyżej 30% średniej rocznej produkcji roślinnej mogli składać wnioski o pomoc w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa od 29 lutego do 15 marca 2024 r.

Obecnie trwa wydawanie decyzji i wypłata pomocy dla producentów rolnych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Do 13 maja 2024 r. pomoc otrzymało prawie 70 tys. producentów rolnych na kwotę ponad 523 mln zł.

Przedstawiając powyższe uprzejmie informuję, że corocznie wprowadzane są w aplikacji „Zgłoś szkodę rolniczą” zmiany mające na celu usprawnienie jej działania i spowodowanie, aby była jak najbardziej przyjazna dla użytkowników.

11. Czy planowane jest odejście od pomysłu oparcia systemu decyzji kredytowej i inwestycyjnych o wyliczany dla produktów wytwarzanego w gospodarstwa ślad węglowy?

12. Kiedy nastąpi ułatwienie realizacji inwestycji w gospodarstwach utrzymujących zwierzęta - ustanowienie taryfy energetycznej?

Przedmiotowe kwestie znajdują się poza właściwością Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Z wyrazami szacunku

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Czesław Siekierski

/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- (1) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. poz. 187, z późn. zm.)
- (2) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych) (Dz. Urz. UE L 95 z 07.04.2017, str. 1, z późn. zm.);
- (3) Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/2129 z dnia 25 listopada 2019 r. ustanawiające przepisy dotyczące jednolitego stosowania poziomów czystości

kontroli identyfikacyjnych i kontroli bezpośrednich określonych przesyłek zwierząt i towarów wprowadzanych do Unii (Dz. Urz. UE L 321 z 12.12.2019, str. 122, z późn. zm.);

- (4) Rozporządzenie Komisji (UE) 2023/915 z dnia 25 kwietnia 2023 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych poziomów niektórych zanieczyszczeń w żywności oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1881/2006 (Dz.U. UE L 119 z 5.5.2023, str. 103, z późn. zm.);
- (5) Ustawa z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1149);
- (6) Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 15 września 2023 r. w sprawie zakazu przywozu z Ukrainy produktów rolnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1898);
- (7) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2015 r. w sprawie stawek dotacji przedmiotowych dla różnych podmiotów wykonujących zadania na rzecz rolnictwa (Dz. U. z 2015 r. poz. 1170, z późn. zm.).

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów – Departament Spraw Parlamentarnych